

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра логопедії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІН інституту
фізичної культури

Михайло ЛЯННОЙ

«29» серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦМЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОВКІЛЛЯМ**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія)

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

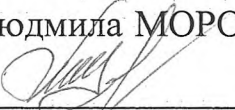
Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією ІН інституту фізичної
культури

«29» серпня 2025 р.

Голова

Людмила МОРОЗ, к.п. н., доцент

Розробники: Людмила МОРОЗ, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
логопедії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри логопедії
Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Анатолій КРАВЧЕНКО, к.п.н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
3-й		3-й	
Семестр			
5-й		5-й	
Лекції			
26 год.		6 год.	
Практичні, семінарські			
28 год.		6 год.	
Лабораторні			
- год.		- год.	
Самостійна робота			
94 год.		136 год.	
Консультації:			
2- год.	2- год.		
Загальна кількість годин - 150	Вид контролю: екзамен		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Спецметодика ознайомлення з довкіллям» належить до системи спеціальних педагогічних наук. Відповідно змісту освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки бакалавра спеціальної освіти (логопедія) вчителя-логопеда, ця дисципліна відноситься до циклу професійної підготовки.

Ефективне здійснення корекційно-розвивальної та навчально-виховної діяльності вчителя-логопеда визначається його рівнем володіння спеціальними методиками та технологіями, застосування яких обов'язково повинно ґрунтуватись на знаннях особливостей дітей із порушенням психофізичного розвитку (зокрема порушення мовлення). Крім того, майбутній учитель-логопед повинен опанувати необхідними знаннями, вміннями застосовувати адекватні засоби, методи та методичні прийоми у процесі ознайомлення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.

Предметом дисципліни є процес навчання та ознайомлення дітей з порушенням психофізичного розвитку дошкільного та шкільного віку із природним, предметним та соціальним оточенням, їх виховання, розвиток та корекція мовлення у ході навчально-виховної роботи.

Загальною метою освітньої компоненти є формування необхідних знань та вмінь щодо особливостей ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку дошкільного та шкільного віку.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі набудуть знання щодо методичного, змістового, документального і організаційного забезпечення процесу ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з природним, предметним і соціальним оточенням у закладах дошкільної та загальної середньої освіти; сформуують уміння застосовувати отримані знання при вивченні інших дисциплін професійної підготовки та в майбутній професійній діяльності.

Інтегральна компетентність (ІК).

Загальні компетентності (ЗК): 1-4, 7, 8, 10.

Спеціальні компетентності (СК): 2-7, 11-16, 19.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного вивчення навчальної дисципліни важливим є попереднє опанування наступними дисциплінами: «Вступ до спеціальності "Спеціальна освіта" і педагогічна деонтологія», «Вікова анатомія, фізіологія, патологія з основами генетики», «Мовленнєва і сенсорні системи та їх порушення», «Характеристика порушень психофізичного розвитку», «Спецпедагогіка з історією логопедії», «Неврологічні та нейрофізіологічні основи логопедії», «Загальна вікова та педагогічна логопсихологія» «Логопедія».

3. Результати навчання за дисципліною

<p>Результати навчання (РН)</p>	<p>РН-2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти, логопедії.</p> <p>РН-5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного, логопедичного процесу в різних типах закладів.</p> <p>РН-6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовлення з врахуванням їхніх вікових та індивідуальних типологічних відмінностей.</p> <p>РН-10. Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.</p> <p>РН-14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, асистент вчителя-логопеда, асистент а вчителя тощо.</p> <p>РН-17. Мати навички самостійного навчання та</p>
--	--

	<p>пошуку необхідної інформації.</p> <p>РН-19. Застосовувати методи та прийоми з профілактики та корекції порушень усного та писемного мовлення різного характеру та ступеня тяжкості в осіб різного віку.</p>
--	---

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого вирішення навчальних завдань, переконливо аргументує відповіді, обґрунтовує власні міркування та умозаключення.
82 - 89	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, правильно вирішує навчальні завдання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна, добирає аргументи для підтвердження думок.
74 - 81	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти допущені помилки.
64 - 73	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.
60 - 63	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому

	за вихідний, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, з допомогою викладача може виправляти значну кількість суттєвих помилок.
35-59	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 - 34	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Критерії поточного контролю знань і умінь студентів

Поточний контроль теоретичних знань студентів здійснюється за 3-бальною шкалою: 1 – “задовільно”, 2 - “добре”, 3 - “відмінно”.

Опрацювання питань, не внесених до лекційного курсу зі складанням опорного конспекту – 1-3 бали.

Оформлення таблиць – 1-3 бали.

Наукове дослідження проблемних питань, пошук та формулювання шляхів їх вирішення – 1-3 бали.

Повідомлення (презентація) за визначеною тематикою (не більше одного на студента) – 5 балів.

Виконання індивідуального (в парі) завдання (презентація та виступ за визначеною темою) – 10 балів.

Розподіл балів

Поточний контроль							Разом	Сума	Підсум. контроль	Сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2						
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3				
Теоретичний контроль							39	75	25	100
6	6	6	6	6	3	6				
Контроль самостійної роботи							36			
5	5	6	5	5	5	5				

1. Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.3. – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: питання поточного та підсумкового контролю, тести, проекти, реферати, презентації результатів виконаних завдань, проектів та досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Дидактична та матеріальна база Спецметодики ознайомлення з довкіллям:

Тема 1.1. Загальна характеристика Спецметодики ознайомлення з довкіллям:

1. Теоретико-методологічні засади СМ ознайомлення з довкіллям:

- характеристика фундаментальних понять;
- предмет, мета і завдання;
- методологічні основи;
- зв'язки з іншими науками;

- методи наукового дослідження.

2. Характеристика основних завдань СМ ознайомлення з довкіллям:

- виховних;
- розвивальних;
- навчальних;
- корекційних.

Тема 1.2. Матеріально-технічна база ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку:

1. Роль та значення матеріально-технічного забезпечення у процесі ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з природним та соціальним оточенням.

2. Словесно-наочні, словесні засоби (лепбук, підручник, робочий зошит, художня література).

3. Наочні засоби у процесі ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям:

- натуральні (предметні) засоби;
- штучні (зображувальні) засоби.

4. Особливості унаочнення інформації для дітей із порушенням мовленнєвого розвитку у процесі ознайомлення з природним довкіллям.

5. Обладнання та устаткування процесу ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.

6. Куточок живої природи.

7. Географічний майданчик.

8. Екологічна стежка.

9. Навчально-дослідна ділянка.

10. Особливості використання природного матеріалу у навчально-виховній та корекційно-розвивальній роботі з дітьми з порушенням психофізичного розвитку.

Тема 1.3. Методи, методичні прийоми та принципи ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку:

1. Загальні та спеціальні принципи ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з природним та соціальним оточенням.
2. Поняття метода, специфіка підбору методів ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.
3. Наочні методи ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.
4. Словесні методи ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.
5. Практичні методи ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.
6. Методичні прийоми ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.
7. Діяльнісний підхід у процесі ознайомленні дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.

Тема 1.4. Форми ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям:

1. Поняття про форму організації ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.
2. Загальна характеристика різних форм (заклад дошкільної освіти, заклад загальної середньої освіти).
3. Заняття, його характеристика.
4. Урок, його характеристика.
5. Експерсії, їх характеристика.
6. Особливості організації і проведення експерсій з дітьми з порушенням психофізичного розвитку.
7. Позаурочна робота, її характеристика.
8. Позакласна робота, її характеристика.
9. Домашня робота, її характеристика.
10. Інтерактивні форми, їх характеристика.

Розділ 2. Особливості ознайомлення з довкіллям у закладах освіти:

Тема 2.1. Сприятливе освітнє середовище для дітей із порушенням психофізичного розвитку у процесі ознайомлення з довкіллям:

1. Поняття сприятливого освітнього середовища, його характеристика.
2. Врахування особливостей психофізичного розвитку дітей дошкільного і шкільного віку в освітньому процесі.
3. Формування толерантного ставлення до здобувачів із порушенням психофізичного розвитку в освітньому процесі.
4. Формування психологічної стабільності осіб із порушенням психофізичного розвитку в освітньому процесі.
5. Організація взаємодії дітей у процесі ознайомлення з довкіллям.
6. Ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку засобом дидактичної гри.

Тема 2.2. Нормативно-документальні засади ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку в закладі дошкільної освіти:

1. Базовий компонент дошкільної освіти.
2. Принципи відбору матеріалу та побудови програм щодо ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з довкіллям.
3. Аналіз програмного забезпечення ознайомлення дітей із порушенням психофізичного розвитку з природним, предметним і соціальним довкіллям у закладі дошкільної освіти.

Тема 2.3. Нормативно-документальні засади ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку в закладі загальної середньої освіти:

1. Характеристика концепції «Нова українська школа».
2. Державний стандарт початкової освіти.
3. Нормативно-документальне, програмове забезпечення спеціальної освіти.
4. Особливості реалізації природничої, соціальної і здоров'язберезувальної, громадянської та історичної освітніх галузі за

типовими програмами (за редакцією О.Я. Савченко, за редакцією Р.Б. Шияна).

5. Особливості реалізації природничої, соціальної і здоров'язберезувальної, громадянської та історичної освітніх галузі за авторськими програмами («Світ чекає крилатих», «Інтелект України»).

6. Характеристика навчально-методичного забезпечення.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	СР		Лекції	Практ.	Конс.	СР
Розділ 1. Дидактична та матеріальна база Спецметодики ознайомлення з довіллям										
Тема 1.1. Загальна характеристика Спецметодики ознайомлення з довіллям.	14	4	4	-	6	14	2	2	-	10
Тема 1.2. Матеріально-технічна база ознайомлення з довіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку.	14	4	4	-	6	14	-	-	-	14
Тема 1.3. Методи, методичні прийоми та принципи ознайомлення з довіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку.	13	4	4	-	5	13	-	-	-	13
Тема 1.4. Форми ознайомлення з довіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку.	14	4	4	-	6	14	-	-	-	14
Розділ 2. Особливості ознайомлення з довіллям у закладах освіти										
Тема 2.1. Сприятливе освітнє середовище для дітей із порушенням психофізичного розвитку у процесі ознайомлення з довіллям.	13	4	4	-	5	13	-	2	-	11
Тема 2.2. Нормативно-документальні засади ознайомлення з довіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку в закладі дошкільної освіти.	12	2	4	-	6	12	2	2	-	8
Тема 2.3. Нормативно-документальні засади ознайомлення з довіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку в закладі загальної середньої освіти.	14	4	4	2	4	14	2	-	2	10
Усього годин	150	26	28	2	94	150	6	6	2	136

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.1.	Загальна характеристика Спецметодики ознайомлення з довкіллям.	4	2
1.2.	Матеріально-технічна база ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку.	4	-
1.3.	Методи, методичні прийоми та принципи ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку.	4	-
1.4.	Форми ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку.	4	-
2.1.	Сприятливе освітнє середовище для дітей із порушенням психофізичного розвитку.	4	2
2.2.	Нормативно-документальні засади ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку в закладі дошкільної освіти.	4	2
2.3.	Нормативно-документальні засади ознайомлення з довкіллям дітей із порушенням психофізичного розвитку в закладі загальної середньої освіти.	4	-
Усього годин		28	6

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Білюк О. Г., Кисличенко В. А., Махиня Ю. О., Стельмах Н. В. Спеціальна методика ознайомлення з природничим та суспільним довкіллям дітей із ТПМ: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2023. 220 с.

3. Богущ А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.

4. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу

«Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ. Алатон, 2019, 128 с.

5. Гаяш О. В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку: Науково-методичний посібник для вчителів інклюзивного навчання, асистентів учителів, які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, соціальних педагогів, батьків. Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2016. 120 с.

6. Гільберг Т., Тарнавська С., Хитра З., Павич Н. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ: Генеза. 2020. 240 с.

7. Голуб Н.П. Спеціальна методика курсу “Я і Україна”: навч. посібник для студентів факультетів дошкільної та корекційної освіти вищих навчальних закладів. Умань: ВІЗАВІ, 2015. 115 с.

8. Горопаха Н.М. Методика ознайомлення дітей з природою: хрестоматія. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2012. 432 с.

9. Дорошенко Т.М., Мацько В.В. Основ природознавства з методикою в схемах та таблицях: навч. посіб. Кременчук: ПП «Бітарт», 2019. 46с.

10. Дука Т. М. Ознайомлення дітей з природним довкіллям: навч.-метод. посіб. для студентів пед. вузів. Умань: Візаві, 2020. 155 с.

11. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

12. Максимова О.О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям: навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2022. 175 с.

13. Мороз Л. Особливості унаочнення інформації для дітей дошкільного віку із порушенням мовленнєвого розвитку у процесі ознайомлення з природним довкіллям. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2025, № 3 (143). С. 309-321.

<https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a491973d-ea9a-49be-9ca9-eb6e6cd0e5b9/content>

14. Ярмола Н., Коваль-Бардаш Л., Компанець Н., Квітка Н., Лапін А. Діти з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому просторі: навчально-методичний посібник. К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 208 с.

Додаткова:

1. Біленкова Л.М. Значення освітнього середовища в навчанні природничої освітньої галузі в початковій школі. Педагогічні науки: збірник наукових праць. 2022. 99. С. 11-18.

<https://www.ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4509>

2. Голуб В. М., Голуб Н.П. Основи природознавства: навчальний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 453 с.

3. Замелюк М. І. Екологічна стежка як компонент розвитку екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2020. 3. С. 38-42. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2020_3_8

4. Кисла О., Коваль В. Наступність у формуванні екологічної компетентності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку засобами куточку живої природи. <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/>

5. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку /навчально-методичний посібник / За наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.

<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725704/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D0%A0%D0%A2-2020.pdf>

6. Куліш Р.В. Формування науково-природничих уявлень у дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичної гри. Педагогічні науки: збірник наукових праць. 2009. 51. С. 171-176.

<https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/2177>

7. Мороз Л., Завірохіна Н. Оптимізація проявів порушень сенсорної обробки в дітей з розладами аутистичного спектру. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2024, № 5 (139). С. 89-99.
<https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/013419fa-ae01-4085-b745-c670bebdbd8a/content>
8. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проєктування: навч.-метод. посібник / за ред. О. Д. Рейпольської. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 222 с.
9. Поплавська С.П. Методичні рекомендації щодо проведення екскурсій дітям з особливими потребами. Біла Церква. 2022. 12 с.
10. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / наук. кер. О. Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна». 2015. 452 с.
11. Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років «Віконечко»/ за ред. Л.І. Прохоренко. Київ. 2018. 236 с.
12. Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з інтелектуальними порушеннями/навчально-методичний посібник / За наук. ред. О.В. Чеботарьової. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмченка НАПН України, 2018. 123 с.
13. Трофаїла Н. Дидактична гра як засіб ознайомлення дітей з предметним довкіллям. Acta Paedagogica Volynienses. 2021. 4, 17–21, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.4.3>
14. Фроленкова Л. Формування толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2021. 1(13). 433-438.
<https://doi.org/10.33189/epsn.v1i13.131>
15. Shevchenko, Y., Melnychuk, I., Mamchur, I., Rzhavska-Shtefan, Z., Moroz, L. Psychological Stability: The Point of Convergence of Pedagogy and Psychology in the Field of Special Education in the Modern Social Landscape.

Cadernos De Educação Tecnologia E Sociedade, 18(se1), 247–257.

<https://doi.org/10.14571/brajets.v18.nse1.247-257>

Інформаційні ресурси:

1. <https://mon.gov.ua/ua>
2. <https://pidruchnyk.com.ua/1klas/>
3. <http://posibnyk.nus.org.ua/theme-3-individual-development-program-main-educational-document-for-children/>
4. <https://svitchekaiekrylatykh.com/>
5. <https://intellect-ukraine.org/>